

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Oppilaiden osallistuminen

Kokoelma menetelmiä ja työkaluja oppilaiden osallistumisen
vahvistamiseksi peruskouluissa

Valittujen menetelmien ja työkalujen kehittäjien yleiskuvaus

Tämä julkaisu on kokoelma seuraavien organisaatioiden kehittämiä menetelmiä ja työkaluja:

KOSMOS on Tanskan kansallinen lasten ja murrosikäisten ruokavalio-, liikunta- ja terveyskeskus.

Työkalu 1b on edelleen kehitetty versio Roger Hartin Osallistumisen portaista, jonka KOSMOS on kehittänyt Tanskan lapsi- ja opetusministeriölle.

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Kansallinen opetus- ja laatuvirasto on Tanskan lapsi- ja opetusministeriön alainen virasto, joka vastaa opetuksen sisällön kehittämistä, tavoitteista ja laadusta.

Työkalu 1c on *Demokrati og aktivt medborgerskab på erhvervsuddannelserne* -julkaisusta (*Demokratia ja aktiivinen kansalaisuus ammatillisessa koulutuksessa*), joka sisältää menetelmiä ja työkaluja ammatilliseen itsereflektointiin ja toiminnan kehittämiseen. Julkaisu on saatavilla lapsi- ja opetusministeriön verkkosivuilta: [Demokrati under udvikling](#).

Työkalut 2b, 2l ja 2m on kehitetty tätä julkaisua varten.

Työkalu 2e on julkaisusta *Sæt dit aftryk (Jätä jälkesi)*, joka käsittelee aktiivista kansalaisuutta keskittyen oppilaiden osallistumiseen, opiskelijademokratiaan ja vahvoihin opiskelijaneuvostoihin. Julkaisu on saatavilla lapsi- ja opetusministeriön verkkosivuilta: [Demokrati under udvikling](#).

Amondo on muutosprosesseissa ja kehitysprojekteissa opastava konsultointiyritys.

Työkalut 1d ja 2f-2k ovat *Guide til elevinddragelse* -julkaisusta (*Opas oppilaiden osallistamiseen*), joka on kokoelma opettajille ja kouluttajatiimeille suunnattuja innostavia materiaaleja, jotka opastavat oppilaiden mielipiteen huomiointiin oppimisyhteisöissä. Materiaali löytyy kokonaisuudessaan [Amondon verkkosivustolta](#).

Skolverket

Skolverket on Ruotsin kansallinen opetusvirasto. Skolverket on julkisen koulujärjestelmän, julkisen esikoulun, kouluikäisten lastenhoidon ja aikuisopetuksen keskushallintoviranomainen.

Työkalut 1e ja 2c ovat *Delaktighet och inflytande i undervisningen* -julkaisusta (*Osallistuminen ja vaikuttaminen opetuksessa*), joka antaa opettajille osaamista ja työkaluja, kuinka toimia ja kehittää oppilaiden osallistumista opetukseen. Materiaali löytyy kokonaisuudessaan [Skolverketin verkkosivustolta](#).

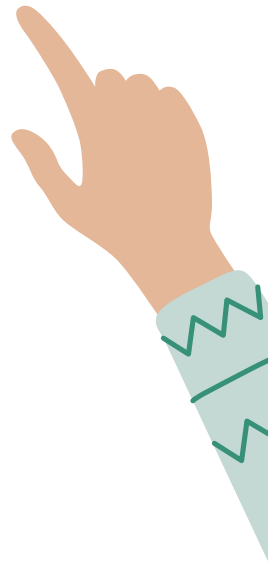
Danske Skoleelever on tanskalainen puolueeton oppilaiden etujärjestö, joka toimii esimerkiksi peruskouluissa. Organisaatio pyrkii muun muassa lisäämään opiskelijademokratiaa.

Työkalun 2d on kehittänyt Danske Skoleelever Tanskan lapsi- ja opetusministeriön tuella.

Materiaalit löytyvät kokonaisuudessaan Danske Skoleeleverin verkkosivustolta projektista [Oppilaiden osallistuminen opetuksessa](#).

Oppilaiden osallistuminen

Kokoelma menetelmiä ja työkaluja oppilaiden osallistumisen vahvistamiseksi peruskouluissa

Sisältö

Johdanto koulujen johtajille ja henkilötölle	6
<hr/>	
1. Ammatillinen itsereflektointi ja olemassa olevien käytäntöjen tutkiminen	9
1.a. Johdanto	9
1.b. Osallistumisen portaat	10
1.c. Arjen demokratian pulssimittaus	12
1.d. Todellinen vaikutusvalta	17
1.e. Tutkimus oppilaiden osallistumisja vaikutusmahdollisuuksista	18
<hr/>	
2. Työkaluja käytäntöjen kehittämiseksi	19
2.a. Johdanto	19
2.b. Yleiskatsaus – Mahdollisuuksia oppilaiden suurempaan osallistamiseen koulussa	20
2.c. Oppilaiden osallistumista edistävä kehitystoiminta	22
2.d. Oppilaan osallistamisen palapeli	23
2.e. Oppilaiden vaikutusta ja osallistumista edistävät opetuksen organisointitavat	26
2.f. Osallistamisprosessien suunnitelmapohja	28
2.g. Tarkistuslista oppilaiden osallistamisprosessin suunnitteluun	29
2.h. Ideoiden kehittäminen - puhujien kulmaus	30
2.i. Muodosta idea ja arvioi sitä	32
2.j. Ideakokko ja mielen muuttaminen	34
2.k. Prioriteettimatriisi	36
2.l. Oppilaiden osallistumiskokemuksen arviointi	38
2.m. Itsereflektointikysymyksiä osallistumispyrkimysten ylläpitämiseksi	40
<hr/>	
LIITE	43
Palapelin palat - työkalu 2.d.	44
Projektinuoli -työkalu 2.e.	52
<hr/>	

Johdanto koulujen johtajille ja henkilötölle

Tämä julkaisu on suunnattu peruskoulun yläkoulun ja alakoulun ylimpien luokkien opettajille ja johtajille. Julkaisu pyrkii vahvistamaan työtä oppilaiden opetukseen osallistamiseksi. Julkaisun myötä saat välineitä tunnistaa nykyiset oppilaiden osallistumisen käytäntösi sekä työkaluja niiden kehittämiseen ja ankkuroimiseen. Julkaisu on usean jo olemassa olevan pohjoismaisen työkalun kokoelma, jota on täydennetty uusilla vastakehitetyillä välineillä, ja yhdessä ne tarjoavat hyvän lähtökohdan koulun oppilaiden osallistumisen käytäntöjen kehittämiseksi.

Taustaa

Oppilaiden osallistuminen on monella tavoin keskeisessä asemassa Pohjoismaiden peruskouluja koskevassa lainsäädännössä¹. Lainsäädäntö edellyttää, että oppilaat vaikuttavat eri tavoin ja eri laajuudessa omaan oppimiseensa, opetukseen ja koulunsa päivittäiseen arkeen.

Tanskassa tämä on erityisen selvää Tanskan julkisia kouluja koskevan asetuksen (Folkeskoleloven) osassa 18(4), jossa sanotaan: "Työskentelytapojen vahvistaminen ja aiheiden valinta tapahtuu mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä opettajien ja oppilaiden kesken"². Tästä huolimatta Tanskassa yli kolmannes 4.-9.-luokkalaisista kokee auttavansa luokkatyöskentelyn tai heidän määrittelyssä vain harvoin tai ei koskaan³.

Julkaisun tarkoituksena on tarjota inspiraatiota ja käytännön työkaluja oppilaiden osallistamisen ja sekä luokkahuoneessa että sen ulkopuolella tapahtuvan laajan osallistumisen tukemisen parissa työskentelyyn.

Kuinka julkaisu tukee työtäsi oppilaiden osallistamisen parissa

Osallistuminen on enemmän kuin oppilaiden oleminen mukana päätösten tekemisessä. Osallistuminen on viitekehysten luomista, jotta oppilailla olisi mahdollisuus pohtia ja ilmaista omia mielipiteitään. Osallistuminen voidaan sisällyttää didaktiikkaan, toimintojen ja harjoitusten viitekehykseen ja oppilaiden kanssa käytettävään kieleen. Tutkimukset osoittavat⁴ että kun johto keskittyy ja priorisoi osallistumista ja mukana olemista, se edistää lasten ja nuorten parissa tapahtuvaan työhön liittyvän kulttuurin, yhteisen kielen, toimintatapojen ja rutiinien kehittämistä.

Niinpä tämän julkaisun tavoitteena on tukea koulujen demokratiakäytäntöjä, ja julkaisun materiaalien kohdeyleisönä ovat koulujen johto, opettajat ja muu henkilöstö.

Julkaisu on tarkoitettu myös käytettäväksi kaikissa oppiaineissa ja integroituna päivittäiseen opetukseen eikä niinkään esimerkiksi demokratiaan keskittyvän erillisen viikon aikana.

1 "Kompetencer til aktivt medborgerskab - Analyse af de nordiske landes skolelovgivninger og læreplaner for samfundsfag", Kansallinen opetus- ja laatuvirasto, 2021.

2 Tanskan asetus julkisista kouluista (Folkeskoleloven), Konsolidoitu asetus no. 1396, pvm. 5.10.2022

3 Lapsi- ja opetusministeriö, Tanskan kansallinen IT- ja opetusvirasto (2022), www.uddannelsesstatistik.dk. Kansallinen yleiskatsaus oppilaiden hyvinvointiin luokilla 4-9 lukuvuonna 2021/2022. Vastaa kysymykseen: "Autatko sinä tai auttavatko luokkatoverisi päättämään, mitä luokassa tehdään?".

4 Hør godt efter! Kortlægning af kommunal børneinddragelse (2021) - del 1", Kansallisen lapsineuvoston tilaama tutkimus, Oxford Research, 2021

Julkaisu on jaettu kahteen osaan:

1

Ammatillinen itsereflektointi ja olemassa olevien käytäntöjen tutkiminen.

2

Työkalukokoelma käytäntöjen kehittämiseen.

Kuinka käyttää tätä julkaisua?

Julkaisu on jaettu kahteen osaan.

Ensimmäinen osa tarjoaa ensisijaisesti työkaluja ammattimaiseen itsereflektioon ja olemassa olevien osallistamiskäytäntöjen tutkimiseen.

Toinen osa sisältää välineitä käytäntöjen kehittämiseen. Työkaluja voidaan käyttää itsenäisesti. Voit siis tutustua julkaisuun ja kokeilla sitä oman mielesi mukaan. Jokaisen työkalun kohdalla kerrotaan sen kohderyhmä ja käyttämiseen kuluva aika.

Jotkut työkalut eivät ehkä sovi sellaisenaan omaan tapaasi työskennellä. Tällaisessa tilanteessa voit käynnistää keskustelun - esimerkiksi tiimisi sisällä - työkalun muokkaamisesta siten, että se sopii oman koulusi kontekstiin ja kohderyhmälle. Voit myös pohtia, onko koulun viitekehyksessä elementtejä, joita voisi muokata.

On monia huomioitavia seikkoja (lainsäädäntö, oppilaiden sukupuoli, ikä, sosiaalinen tausta ja kypsyyden, oppiaineen monimutkaisuus jne.), jotka vaikuttavat siihen, missä laajuudessa oppilailla on sananvaltaa ja kuinka tämä voidaan saavuttaa. Tavoitteena on ollut koota yhteen valikoima työkaluja, jotka ovat mahdollisimman konkreettisia ja helppokäyttöisiä. Toivomme, että työkaluja voidaan käyttää kaikissa Pohjoismaissa - luonnollisesti paikalliset olosuhteet huomioiden.

Toivomme, että sinä ja oppilaasi hyödytte tämän julkaisun monista työkaluista.

Nauti!

Tämän menetelmä- ja työkalupakin on koonnut **Tanskan kansallinen opetus- ja laatuvirasto** osana Tanskan johtamaa Pohjoismaiden *ministerineuvoston Nordic Youth in Sustainable Communities -hanketta*.

Tämä julkaisu on julkaistu tanskaksi, ruotsiksi, norjaksi, suomeksi, islanniksi, grönlanniksi ja fääriksi.

1.

Ammatillinen itsereflektointi ja olemassa olevien käytäntöjen tutkiminen

1.a. Johdanto

Julkaisun ensimmäinen osa sisältää useita ammatillista itsereflektointia ja koulun olemassa olevien oppilaiden opetukseen ja yleisesti koulun toimintaan osallistumiseen liittyvien käytäntöjen tutkimista tukevia kuvia ja harjoituksia. Näiden erilaisten työkalujen tarkoituksena on auttaa tunnistamaan mahdollisia oppilaiden osallistumisen vahvistamiseen liittyviä kehityskohteita.

Työkaluja voidaan käyttää erikseen tukemaan tietoisuutta oppilaiden osallistumisesta ja vaikuttamisesta. Niitä voidaan myös käyttää yhdessä osana koulun työskentelyn suurta muutosta oppilaiden osallistumisen edistämiseksi.

Voit aloittaa tutustumalla jokaiseen työkaluun yleisesti. Tästä osiosta löydät ensin *Osallistumisen portaat*, joka on visuaalinen väline, jota voit käyttää keskustellaksesi oppilaiden osallistumisasteesta ja arvioidaksesi sitä. Sitä seuraa *pulssimittaus*, joka on tapa tutkia yksittäisen opettajan ja koulun olemassa olevia osallistumiseen liittyviä käytäntöjä. *Todellinen vaikutusvalta* -työkalulla voit laajentaa keskustelua todelliseen vaikuttamiseen ja siihen liittyviin haasteisiin. Ensimmäisen osan lopussa on vaihe vaiheelta etenevän opas, jonka avulla voit tutkia olemassa olevia käytäntöjä tarkemmin.

1.b. Osallistumisen portaat

Työkalu on Roger Hartin Osallistumisen portaiden kehitetty versio, jonka **KOSMOS** on kehittänyt Tanskan lapsi- ja opetusministeriölle. Lisätietoja sivulla 2.

Työkalua voidaan käyttää keskustelujen pohjana tiimeissä tai koulun henkilöstön keskuudessa pohdittaessa, kuinka oppilaat voivat osallistua.

 Aika: 2 oppituntia

Tietoja työkalusta

Osallistumisen portaat -työkalu koostuu 8 askelmasta, jotka kuvaavat tasoa, jolla oppilaat voivat vaikuttaa opetukseen.

Oppilaiden osallistumista voi esiintyä eri tasoilla riippuen siitä, mistä aloite on tullut, mikä on osallistumisen tarkoitus ja mitä ennako-odotuksia osallistuvilla oppilailla on. Ei ole aina järkevää tai mahdollista työskennellä yhdessä korkeimmilla askelmilla. Jotta saavutettaisiin aitoa osallistumista, osallistuvien oppilaiden on:

- Ymmärrettävä kehityksen/projektin tarkoitus.
- Tiedettävä, kuka haluaa heidän osallistuvan ja miksi.
- Saatava tarkoituksenmukainen ja hallittava tehtävä.

Kaikista koulun asioista ei keskustella yhdessä, sillä toiminnan on noudatettava sekä lainsäädännön että paikallisia vaatimuksia. Mutta oppilaille tulisi vähintäänkin kertoa, keskustellaanko jostakin asiasta vai ei ja mistä syistä.

Osallistumisen portaat -työkalu näyttää, että oppilaiden osallistumisessa on erilaisia vaiheita. Jokainen tikapuiden ylöspäin kasvava porraskasvatusta osallistumisasastetta:

Alemmilla askelmilla (1-3) ei esiinny *osallistumista*. Ensimmäisellä portaalla oppilas saa virheellistä tietoa. Toisella portaalla oppilas ei saa mitään tietoa. Kolmannella portaalla oppilas saa tietoa ja tietää syyt olosuhteille, mutta ei ole osallistunut päätöksentekoon tai on osallistunut siihen vain rajallisessa laajuudessa.

Askelmilla 4-5 esiintyy osittaista *osallistumista*, jossa oppilaalle on annettu mahdollisuus keskustella, perustella ja antaa ideoita ja panoksensa päätöksentekoon. Vaikutusvalta opettajan/kouluttajan päätöksiin kasvaa askelmalla 5.

Askelmilla 6-8 oppilaan osallistumistaso sekä *päätöksentekoon että varsinaisiin päätöksiin* on korkea. Tässä on aito mahdollisuus kehittää osaamista toimia. Askelmalla 7 keskustelusta, päätöksenteosta ja toiminnasta vastaavat vain opiskelijat, kun taas askelmalla 8 opettaja on mukana päätöksentekoprosessissa tasavertaisena osallistujana.

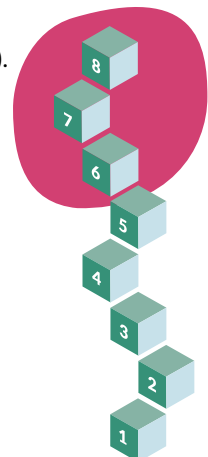
Miten

Osallistumisen portaat voidaan tulostaa julisteena ja ripustaa seinälle.

Osallistumisen portaat -työkalu voi auttaa sinua luomaan yhteisen kielen ja ymmärryksen opiskelijoiden osallistumisesta ja tukemaan tietoista ja systemaattista lähestymistä oppilaiden osallistumiseen koulussasi.

Käytä Osallistumisen portaita lähtökohtana tiimikeskusteluille esimerkiksi oppilaiden vaikuttamisen tasosta, joka kuvaa yleisesti tämänhetkistä opetusta koulussasi. Pohdi, miltä näyttäisi, jos oppilaiden vaikutusaste olisi suurempi.

Voit myös käyttää Osallistumisen portaita yhdessä useiden muiden julkaisun työkalujen kanssa. Esimerkiksi yhdessä työkalujen 1.c., 1.d. ja 1.e. kanssa, joilla mittaat nykyisten käytäntöjesi tilannetta. Tai voit viitata Osallistumisen portaisiin, kun keskustele tai suunnittelet muutoksia käytäntöihin (esimerkiksi työkalut 2.c. ja 2.d.).

Oppilaiden osallistuminen

6-8 / Korkea osallistumistaso

8: Oppilaat tekevät aloitteita, yhteisessä päätöksenteossa mukana opettaja/kouluttaja ja oppilaat

Oppilaat tekevät aloitteita, käynnistävät projekteja ja kutsuvat opettajat/kouluttajat mukaan.

7: Oppilaat tekevät aloitteita ja päätöksiä

Oppilas/oppilaat tekevät aloitteita ja ovat kykeneviä tekemään kurssiin/projektiin liittyviä päätöksiä: opettaja/kouluttaja on heidän käytettävissään.

6: Opettaja/kouluttaja tekee aloitteita, yhteisessä päätöksenteossa mukana opettaja/kouluttaja ja oppilas/oppilaat

Opettaja/kouluttaja tekee aloitteen, mutta oppilas/oppilaat ovat mukana joka vaiheessa ja auttavat päätöksenteossa.

4-5 / Osittainen osallistuminen

5: Kuultu ja tietoinen

Opettaja/kouluttaja suunnittelee ja toteuttaa kurssin/projektin, mutta oppilasta/oppilaita kuullaan, heillä on täysi näkyvyys prosessiin ja heidän näkemyksensä otetaan vakavasti.

4: Nimetty ja tietoinen

Opettaja/kouluttaja kutsuu oppilaat osallistumaan erilliseen tilaisuuteen, kertoo heille, miksi ja millä perusteella, ja tämän jälkeen oppilas/oppilaat päättävät omasta osallistumisestaan.

1-3 / Ei osallistumista

3: Symbolinen osallistuminen

Oppilailta kysytään heidän näkemyksistään tietystä aiheesta. Heillä ei ole tai on vain vähän mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten he voivat ilmaista itseään.

2: Koristelu

Oppilaat osallistuvat, mutta he eivät ymmärrä, mistä on kysymys.

1: Manipulointi

Oppilas/oppilaat sanovat ja tekevät, mitä aikuiset ehdottavat/käskevät. Tai opettaja/kouluttaja kysyy oppilaiden mielipidettä ja käyttää osaa oppilaiden kertomasta, mutta ei kerro oppilaille heidän mielipiteensä vaikutuksesta.

Osittainen
osallistumista

Ei
osallistumista

1.c. Arjen demokratian pulssimittaus

Työkalun on kehittänyt **Tanskan kansallinen opetus- ja laatuvirasto**. Lisätietoja sivulla 2.

Työkalu sopii käytettäväksi tiimeissä tai koulun henkilökunnan keskuudessa, kun keskustellaan, kuinka demokratia toimii koulussa luokkahuoneessa ja sen ulkopuolella.

 Aika: 2 oppituntia

Arjen demokratian pulssimittaus on väline sinulle, opettaja ja johtaja. Sillä voit tutkia oppilaiden kanssa tapahtuvan pedagogisen työn demokratiaulottuvuutta sekä mahdollisia kehittämistarpeita. Harjoitus tukee demokratian ja aktiivisen kansalaisuuden itsereflektointia sekä yksilö- että yhteisötasolla niiden laajamassa merkityksessä.

Kun muut työkalut keskittyvät oppilaiden osallistamiseen, pulssimittaus tukee koulun yleisen demokratiatyöskentelyn itsereflektointia sekä luokkahuoneen sisä- että ulkopuolella.

Pulssimittauksen tuloksiin perustuvaa inspiraatiota konkreettisiin lähestymistapoihin opiskelijoiden osallistumisen ja vaikutusvallan vahvistamiseksi löytyy tämän julkaisun toisesta osasta.

Pulssimittaus voidaan toistaa oppilaiden osallistumisprojektin seurantamittauksena, jolloin se antaa tietoa siitä, kuinka projekti on kehittänyt käytäntöjäsi.

OPAS

Tietoja työkalusta

Työkalu koostuu 24 väittämästä, joita opettajien on arvioitava. Kokonaispistemäärä ilmaisee pulssimittauksen tuloksen. Työkalulla on kaksi tavoitetta:

1. Käynnistää johtajien ja opettajien ammatillinen itsereflektointi
2. Tarjota johdolle tietoa siitä, milloin pedagogista työtä on järkevää vahvistaa tai kehittää kaikkien oppilaiden aktiivista kansalaisuutta ja kriittistä ajattelukykyä hyödyntäen

Yksi tämän työkalun vahvuuksista on, että se voi suunnata johdon ja opettajien ammatillisen huomion kohti pedagogisen työn demokratiaulottuvuutta. Työkalu myös edistää keskustelua siitä, kuinka paikallinen koulu ymmärtää arjen demokratian ja toteuttaa sitä. Tämä voi motivoida opettajia ja johtoa käynnistämään oppilaiden arjen demokratiaa ja oppilaiden aktiivista omistajuutta vahvistavan kehitys- tai muutosprosessin.

On tärkeää, ettei pulssimittauksen lomakkeen täyttäminen jää erilliseksi harjoitukseksi. Sen jälkeen on käytävä dialogia ja keskustelua (katso vaihe 3 alla). Lomakkeen monimerkityksellisistä väittämistä nousevat opettajien yhteiset pohdinnat ja keskustelut ovat juuri se voima, joka kasvattaa ammatillista huomiota arjen demokratiatyöskentelyyn ja oppilaiden aktiiviseen kansalaisuuteen luokkahuoneessa, työpajoissa ja koulun muissa sosiaalisissa aktiviteeteissa ja tarjonnassa.

Jatkuu

Jatkoa edelliseltä sivulta

Näin se toimii:

Vaihe 1: Lisää *Arjen demokratian pulssimittaus* henkilökuntakokouksen työlistalle (noin 45 min). Tulosta jokaiselle työntekijälle *kopio Arjen demokratian pulssimittauslomakkeesta*.

Vaihe 2: Anna kaikkien työntekijöiden (myös johdon) täyttää lomake itsenäisesti ja laske pisteet yhteen (10 min).

Vaihe 3: Jatka yksilötulosten käsittelyä Open Space -harjoituksella (25 min.):

- Tyhjennä lattiatila ja ripusta huoneen kolmeen nurkkaan kolme paperia. Otsikoi paperit "vähän", "jonkin verran" ja "paljon".
- Johto valitsee kyselylomakkeesta tietyn määrän väittämiä. Johdon edustaja toimii moderaattorina ja lukee väittämät ääneen – yksi kerrallaan.
- Työntekijät siirtyvät kolmeen kulmaan sen mukaan, miten he arvioivat väittämää.
- Kun työntekijät ovat siirtyneet nurkkiin, moderaattori pyytää heitä kertomaan huoneen halki toisille, miksi he valitsivat nurkan, jossa he nyt seisovat.
- Kun työntekijät kuuntelevat toisiaan, he voivat "äänestää jaloillaan": jokainen työntekijä voi vaihtaa mielipidettään ja siirtyä toiseen "kulmaan".

Vaihe 4: Johdon edustaja/moderaattori tekee suullisen yhteenvedon ja osoittaa harjoituksen lopputuleman ja mitä on tutkittava tarkemmin (10 min.).

Vaihe 5: Johto kerää yksittäiset vastauslomakkeet, jotta se voi tutkia tietoa systemaattisemmin ja jatkaa pulssimittausharjoituksia tarjotakseen suunnan, miten työskennellä jatkossa oppilaiden aktiivisen kansalaisuuden ja oppilaitoksen demokraattisen kulttuurin kehittämiseksi.

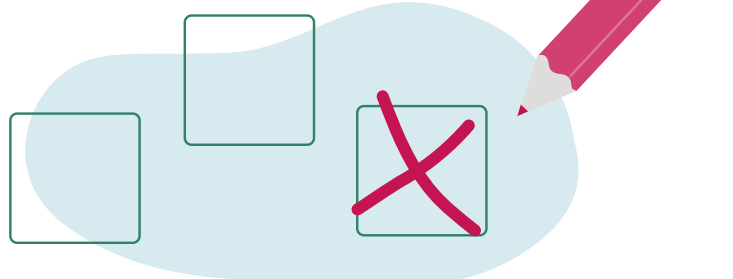
Arjen demokratian pulssimittauslomake

Alla olevalla lomakkeella sinun on jokaisen väittämän kohdalla arvioitava, oletko väittämän kanssa samaa mieltä "vähän", "jonkin verran" tai "paljon". Vastauksesi perustuu arvioosi ammattilaisena.

Monet väittämistä ovat epäselviä. Ne on muotoiltu siten, että sinun on pohdittava omia opetustapojasi ja arjen demokratiaa koulussasi. Arjen demokratia opetuksessa ja koulun muissa aktiviteeteissa/tarjonnassa on täynnä dilemmoja ja erilaisia näkemyksiä, jotka opettajien ja johdon on aktiivisesti huomioitava. Siksi on hyödyllistä käydä keskustelua näistä väittämistä jälkikäteen.

On tärkeää, että täytät lomakkeen järjestyksessä.

Täytä lomake ja mittaa oppilaitoksesi arjen demokratian aste.

Ammatilliseen arviointiisi perustuen, missä määrin olet samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa:	
1. Oppilaiden tulisi auttaa päättämään tavasta, millä tavoin olemme vuorovaikutuksessa luokkahuoneessa ja työpajoissa.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
2. On tärkeää luoda tilanteita, joissa oppilaat voivat tavata toisiaan ja keskustella asioista, joista he ovat samaa mieltä ja joista he ovat eri mieltä.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
3. Rohkaisen usein oppilaitani liittymään ryhmiin, joissa on joku, jonka kanssa he eivät ole työskennelleet aiemmin.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
4. Rohkaisen oppilaitani osoittamaan huomaavaisuutta toisiaan kohtaan ja ottamaan kaikki luokan oppilaat mukaan sosiaalisiin tapahtumiin.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
5. Kun joku osoittaa stereotyyppistä tai negatiivista asennetta muita kohtaan, selvitän, mitä mielipiteen taustalla on.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
6. Osoitan mielenkiintoa luokassa esittämiini kysymyksiin saamiani yllättäviä tai erilaisia vastauksia kohtaan.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
7. Sallin usein keskustelun kiistanalaisista aiheista.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
8. Opettajana jaan vastuun kertoa oppilailteni heidän demokraattisista oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
9. Mietin paljon sitä, milloin ja miten oppilaita pitäisi kohdella eri tavalla.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
10. Huomioin, etten pidä yksittäisiä oppilaita yhteisöjen, asenteiden tai identiteettien edustajina (köyhä/muslimi/äänekäs).	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
11. Minun on vaikea puhua kollegoilleni siitä, kuinka käsittelemme arkaluonteisia tai kiistanalaisia aiheita jokapäiväisessä elämässä.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon

Missä määrin mielestäsi koulusi/osastosi toteuttaa seuraavia:	
12. Varmistamme, että kaikki oppilaat kokevat olevansa osa yhteisöä.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
13. Opetustapamme ja koulumme kulttuuri mahdollistaa oppilaiden aktiivisen osallistumisen ja osallistumisen päätöksentekoon.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
14. Kaikki oppilaat ovat tervetulleita osallistumaan sosiaalisiin aktiviteetteihin, mutta emme huomioi erityisesti esimerkiksi sukupuolta, uskontoa tai seksuaalista suuntautumista.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
15. Keskustelemme säännöllisesti siitä, kuinka voimme lisätä demokratiaa ja kriittistä ajattelua opetuksessa ja koulun päivittäisessä arjessa.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
16. Koulumme toimii monipuolisessa yhteistyössä kaikkien kanssa aina paikallisen ympäristön sidosryhmistä suuriin organisaatioihin lisätäkseen oppilaiden mielenkiintoa ja aktiivista osallistumista ympäröivään yhteisöön.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
17. Kun oppilas on alaikäinen, pyydämme vanhempia osallistumaan arjessa esiintyvien ongelmien ratkaisemiseen.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
18. Meillä on selkeä strategia halveksivan, loukkaavan tai syrjivän kielenkäytön ja käyttäytymisen käsittelemiseksi.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
	☐ ☐

Missä määrin seuraavat väittämät kuvaavat kouluasi/osastoasi?	
20. Koulumme oppilaat tietävät, kenen puoleen kääntyä ja mitä tehdä, jos he kokevat tulleen loukatuksi tai syrjityksi.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
21. Koulussamme osaavimmat ja suosituimmat oppilaat ovat aina ehdolla oppilaskuntaan.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
22. Osastomme opettajista muodostuva ryhmä on monipuolinen ja koostuu erilaisista ihmisistä (ikä, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, kulttuuri).	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
23. Koulumme kehittää kaikkien oppilaiden kykyä osallistua kiinteisiin yhteisöihin.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon
24. Koulumme kehittää kaikkia oppilaita itsenäisiksi ja kriittisesti ajatteleviksi yksilöiksi.	☐ ☐ Vähän ☐ Jonkin verran ☐ Paljon

Pistejärjestelmä

Väittämät	Vähän	Jonkin verran	Paljon	Pisteet
Väittämä 1	0	1	2	
Väittämä 2	0	1	2	
Väittämä 3	0	1	2	
Väittämä 4	0	1	2	
Väittämä 5	0	1	2	
Väittämä 6	0	1	2	
Väittämä 7	0	1	2	
Väittämä 8	0	1	2	
Väittämä 9	0	1	2	
Väittämä 10	0	1	2	
Väittämä 11	2	1	0	
Väittämä 12	0	1	2	
Väittämä 13	0	1	2	
Väittämä 14	2	1	0	
Väittämä 15	0	1	2	
Väittämä 16	0	1	2	
Väittämä 17	0	1	2	
Väittämä 18	0	1	2	
Väittämä 19	2	1	0	
Väittämä 20	0	1	2	
Väittämä 21	2	1	0	
Väittämä 22	0	1	2	
Väittämä 23	0	1	2	
Väittämä 24	0	1	2	
Yhteensä				

Arviointi

0–16 pistettä: Ammatillinen huomio oppilaiden aktiivista kansalaisuutta edistävään pedagogiseen työhön on alhaisella tasolla.

Ammatillinen luokittelu ja opetuksen ja muiden koulun aktiviteettien arjen demokratiaa lisäävän pedagogisen työskentelyn kehittäminen kannattaa aloittaa tutkimalla tarkemmin omia toimintatapoja.

17–32 pistettä: Ammatillinen huomio oppilaiden aktiivista kansalaisuutta edistävään pedagogiseen työhön on kohtalaisella tasolla.

33–48 pistettä: Ammatillinen huomio oppilaiden aktiivista kansalaisuutta edistävään pedagogiseen työhön on korkealla tasolla.

1.d. Todellinen vaikutusvalta

Työkalun on kehittänyt **Amondo**. Lisätietoja sivulla 2.

Työkalua voidaan käyttää tiimissä tuettaessa oppilaiden todellisen opetukseen osallistumisen tason arvioinnissa, mutta myös itsereflektoinnissa arvioitaessa oppilaiden laajempia osallistumismahdollisuuksia.

 Aika: 1 oppitunti

Tiimin itsereflektioharjoitus

Todellinen vaikutusvalta

Mistä tässä harjoituksessa on kysymys? Tavoitteena on, että pohditte tiiminä, milloin annatte oppilailenne todellista vaikutusvaltaa ja milloin se on mielestänne haasteellista.

Miten: Anna kullekin tiimin jäsenelle kopio. Jokainen jäsen pohtii sitten alla olevia kysymyksiä:

- Milloin olen valmis antamaan oppilaileni todellista vaikutusvaltaa?

- Milloin pseudo-osallistan tai manipuloin oppilaita haluamaan jotain erityistä?
- Milloin voisin osallistaa oppilaita enemmän?
- Missä asioissa voisin antaa oppilaille enemmän vaikutusvaltaa?

Keskustelkaa tiimissä, mitä itsereflektoinnin tuloksia haluatte jakaa keskenänne.

Avainsanat

Kirjoita muistiinpanoja tiimissäsi käydystä keskustelusta:

1.e. Tutkimus oppilaiden osallistumisja vaikutusmahdollisuuksista

Työkalun on kehittänyt [Skolverket](#). Lisätietoja sivulla 2.

Tämä työkalu voi muodostaa tiimille perustan tutustua tiimin senhetkisten oppilaiden osallistamiskäytäntöjen tutkimiseksi. Tarkoituksena on, että tutkimista tehdään jonkin aikaa. Tutkimus voi siten auttaa syventämään muita tämän julkaisun reflektointiharjoituksia.

 Aika: vähintään 10 oppituntia

MITEN

A. Suunnittelu ja valmistelu

Suunnittele oppilaiden osallistumis- ja opetukseen vaikuttamismahdollisuuksia tutkiva tutkimus. Aktiviteetin tavoitteena on antaa sinulle opettajana näkemys siitä, milloin, missä, miten ja miksi oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua. Tutkimuksen lopussa on itsereflektointia siitä, miltä oppilaiden osallistuminen näyttää ja mikä on roolisi sen saavuttamisessa.

Suunnittele tiimissä tutkimuksen toteutusaikataulu ja -tapa sekä sen dokumentointi. Tutkimus voi kestää niin kauan, kuin se on sinusta tarpeellista datan keräämiseksi, mutta vähintään yhden päivän ajan.

Tutkimuksen tulisi sisältää seuraavat näkökohdat:

- Milloin oppilaat saavat mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa opetukseen?
- Missä oppilaat saavat mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa opetukseen?
- Miten oppilaat saavat mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa opetukseen (ja miten he suhtautuvat siihen)?
- Mikä on oppilaille annetun osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuden tarkoitus?

B. Toteuta aktiviteetti

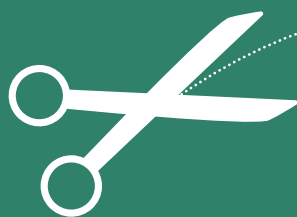
Toteuta vaiheessa A yhdessä suunnittelemanne tutkimus. Vertaile sitten tutkimuksesi tuloksia neljän näkökohdan pohjalta: milloin, missä, miten ja miksi oppilaat voivat osallistua ja vaikuttaa opetukseen. Tee vielä itsereflektointi siitä, miltä oppilaiden osallistuminen ja vaikuttaminen opetukseen näyttää ja mitä mahdollisuuksia ja varjopuolia siinä on. Tee muistiinpanoja ja käytä niitä pohjana vaiheelle C.

C. Yhteinen yhteenveto ja keskustelu

Vaiheessa B tekemääsi itsereflektioon ja muistiinpanoihisi perustuen järjestä yhteinen tilaisuus, jossa keskustele tutkimustesi tuloksista. Kuvaile ja keskustele kuhunkin neljään näkökulmaan löytämistäsi havainnoista. Päätä tilaisuus keskustelemalla, mitä kehityskohteita näette ja mitä voitte tehdä niiden kehittämiseksi.

2.

Työkaluja käytäntöjen kehittämiseksi

2.a. Johdanto

Toinen osa sisältää valikoiman käytännöllisiä harjoituksia, joilla kehität oppilaiden vaikutusvallan ja osallistumisen vahvistamisen käytäntöjäsi. Osan alussa on yleiskatsaus, josta löydät esimerkkejä erilaisista mahdollisuuksista kasvattaa oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia opetuksessa ja koulussa yleisesti: katso **työkalu 2.b**. Yleiskatsaus toimii idealuettelona, kun suunnittelet erilaisia toimenpiteitä osallistumisen lisäämiseksi.

Toisesta osasta löydät myös useita työkaluja, joilla voit tehdä itsereflektointia ja suunnitella osallistumisprosesseja – mukaan lukien tarkistuslista, jota voit laajentaa omilla kohdillasi, kun saat lisää kokemusta oppilaiden osallistamisesta. Lisäksi toisessa

osassa on konkreettisia luokassa toteutettavia oppilaiden osallistamisharjoituksia sekä menetelmiä oppilaiden osallistumiseen keskittynyttä opetusta.

Kun päätät vahvistaa oppilaiden osallistumista, voit verrata sitä muuntyyppisiin koulun kehittämisprojekteihin. Tämä tarkoittaa, että jos haluat varmistaa, että toimenpiteet, joita haluat käynnistää, edistävät koulun käytäntöjen muuttumista, tarvitaan vahvaa ja jatkuvaa johdon huomiota. Siksi löydät tämän julkaisun lopusta sarjan reflektiokysymyksiä, jotka voivat tukea sinua työssäsi, edistää jatkuvaa yhteenvetämistä ja ankkuroida työsi oppilaiden osallistumisen vahvistamiseen.

2.b. Yleiskatsaus – Mahdollisuuksia oppilaiden suurempaan osallistamiseen koulussa

Tämän työkalun on kehittänyt Tanskan Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Lisätietoja sivulla 2.

Työkalua käytetään yksilö- ja ryhmäreflektointiin.

 Aika: 2 oppituntia

Miten

Yleiskatsaus antaa sinulle useita esimerkkejä mahdollisuuksista kasvattaa oppilaiden vaikutusvaltaa opetuksessa ja koulussa yleisesti. Käytä yleiskatsausta omassa tai ryhmän tekemässä nykyisten käytäntöjen tai toivottujen tulevien oppilaiden osallistumisen käytäntöjen reflektoinnissa. Yleiskatsaus toimii idealuettelona, kun suunnittelet erilaisia toimenpiteitä osallistumisen lisäämiseksi. Lista ei ole kaiken kattava ja haluat ehkä lisätä siihen omia ajatuksiasi.

Opetuksessa

Sisältöä, materiaaleja ja aktiviteetteja

Oppilaat voivat osallistua:

- Erilaisten kurssien sijoittamiseen vuosisuunnitelmaan.
- Luokan vuoden aikana käsittelemien teemojen ja aiheiden valintaan.
- Mahdollisesti kokeissa käytettävien tekstien, erikoistumisalueiden, mallien, animaatioiden, artikkeleiden, oppilastöiden, projektien tai teemojen ehdottamiseen tai valintaan.
- Antamalla ehdotuksia opetuksen käytännön sisällöksi esim. tekstien, äänen kuvien, kokeiden, kurssin lopputuotosten, ympäröivän yhteisön kanssa tehtyjen sopimusten, ekskursioiden jne. muodossa.
- Valmistelemalla ja esittelemällä harjoituksia ja tehtäviä (tanssi tai lämmittely liikunnassa, tapa harjoitella matemaattisia taitoja, kysymysten laatiminen tietovisaan jne.).
- Etsimällä yhteyksiä kurssin tavoitteiden ja valittujen aktiviteettien, materiaalien, tehtävien ja menetelmien välillä.

Työskentelytapoja ja -menetelmiä

- Oppilaat voivat vaikuttaa siihen, työskennelläänkö kurssilla yksilöinä, pareissa tai pienissä/suurissa ryhmissä.
- Oppilaat voivat auttaa päättämään kurssien organisoinnista (esim. ovatko ne projekti- vai aineopiskelu- luonteisia kurseja).
- Oppilaat voivat vastata lepotauoista luokassa ja päättää harjoituksista.
- Oppilaat voivat vaikuttaa siihen, mitä analysointimalleja, akateemisia menetelmiä ja tuloksia opetuksessa käytetään.

Oppilaan henkilökohtainen, akateeminen ja sosiaalinen kehittyminen

- Oppilas osallistuu kurssin tai pidemmän aikavälin aikana saavutettavien henkilökohtaisten, osaamiseen liittyvien ja sosiaalisten tavoitteiden laadintaan.
- Oppilas keskustelee jatkuvasti opettajan kanssa tavoitteiden seurannasta.
- Oppilas osallistuu strategioiden laadintaan, esim. parantaakseen omaa läsnäoloaan, suvaitsevaisuuttaan, suoritustaan, kestävyytään, ponnisteluaan jne.
- Oppilaat ovat mukana päättämässä, millaista jatkuvaa palautetta ja ohjausta he haluavat saada.
- Oppilaat voivat olla mukana keskusteluissa, kuinka opetuksen avulla kehitetään optimaalinen lähtökohta tietojen ja taitojen hankkimiseksi.

Koulussa yleisesti

Luokassa

Oppilaat voivat vaikuttaa esimerkiksi:

- Sosiaaliin ja hyvinvointiin liittyviin toimenpiteisiin.
- Luokahuoneen pohjapiirroksen ja asetteluun.
- Luokan sääntöihin ja arvoihin.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Koulu voi vahvistaa oppilaiden vaikutusvaltaa esimerkiksi näillä toimilla:

- Osallistuminen vanhempi-opettaja -tapaamisten suunnitteluun.
- Oppilaiden myötävaikutus vanhempi-opettaja -tapaamisten sisältöön, tehtävien esittelyyn jne.
- Ennakkokeskustelut yksittäisen oppilaan kanssa ennen keskustelua vanhempien kanssa.
- Jatkuvat oppilaiden laatimat yhteenvedot vanhemmille esim. tulevista tai suorite- tuista kursseista.

Oppilaskunta

Oppilaat voivat vaikuttaa mm.:

- Fyysiseen ympäristöön.
- Sisä- ja ulkotilojen sääntöihin ja käyttöön.
- Sosiaaliin tapahtumiin ja aktiviteetteihin.
- Oppimisympäristöön.
- Koulun periaatteisiin ja sääntöihin.
-

2.c. Oppilaiden osallistumista edistävä kehitystoiminta

Työkalun on kehittänyt [Skolverket](#).
Lisätietoja sivulla 2.

Tämä työkalu sopii tiimin käytettäväksi muunnettaessa oppilaiden osallistumisen reflektioita konkreettisiksi toimenpiteiksi, joita voidaan testata ja myöhemmin arvioida.

 Aika: 4 oppituntia

MITEN

Luo ensin yleiskuvaus menetelmistä, joiden uskot tukevan oppilaiden osallistumista ja vaikuttamista ja joiden parissa jo työskentelet tiimisi kanssa. Tarvittaessa hae inspiraatiota konkreettisille ajatuksille muista toisessa osassa esitellyistä työkaluista. Voit katsoa esimerkiksi työkalua 2.b. ja sen esimerkkejä erilaisista mahdollisuuksista lisätä oppilaiden vaikutusvaltaa opetuksessa ja koulussa yleisesti.

Pohdi seuraavia kysymyksiä:

- Millaisia mahdollisuuksia oppilailla on ilmaista itseään eri tavoin opetuksessa, jotta he voivat kokea osallistuvansa ja vaikuttavansa oppimiseensa?
- Missä tilanteissa oppilailla on opetukseen liittyviä vaihtoehtoja tällä hetkellä? Mitä haasteita näihin vaihtoehtoihin liittyy? Miten voit tiimissä kehittää esimerkiksi oppilaiden hierarkiaa ja erityistarpeita omaavia oppilaita?
- Mitkä haasteet ovat työn kannalta merkittäviä? Edelliseen vastaukseen perustuen, mitä muutoksia voitte tiiminä tehdä lisätäksenne oppilaiden osallistumista ja vaikuttamista?

Suunnittelu ja valmistelu

Suunnitelkaa opetusaktiviteetti, joka lisää oppilaiden osallistumista opetukseen. Käyttäkää aktiviteetin pohjana vastauksianne yllä oleviin kysymyksiin.

Toteuta aktiviteetti

Toteuta yhdessä suunnittelemanne aktiviteetti. Voit ehkä haluta tehdä muistiinpanoja joko tunnin jälkeen tai heti sen jälkeen. Kiinnitä huomiota siihen, mikä toimi, mikä ei toiminut ja mitä huomasit oppilaiden oppimises-
sa ja omassa opettamisessasi.

Yhteinen yhteenveto

Perustuen aiempiin vastauksiisi ja muistiinpanoihisi suoritettun opetusaktiviteetin jälkeen luo yleinen yhteenveto. Kuvailkaa ja keskustelkaa yhdessä, kuinka aktiviteetin toteutus onnistui.

Aloita seuraavilla kysymyksillä:

- Mikä meni hyvin ja mistä syystä?
- Mikä ei mennyt niin hyvin ja mistä se voisi johtua?
- Mitä hyötyjä ja haittoja olet havainnut erilaisissa oppilaskeskeisissä työskentelytavoissa?
- Mitä haasteita olet tunnistanut?
- Miten voit käyttää uutta kokemustasi opetuksessa jatkossa?

Keskustelkaa vaihtoehtoisista työskentelytavoista, jotka voivat lisätä oppilaiden osallistumista ja vaikuttamista opetukseen.

2.d. Oppilaan osallistamisen palapeli

Työkalun on kehittänyt **Danske Skoleelever** tanskan lapsi- ja opetusministeriön tuella. Lisätietoja sivulla 2.

Tietoja työkalusta

Opetuspalapelissä on 8 palaa: tavoite, sisältö, kehys, muoto, tuotos, palaute, arviointi ja tyhjä pala. Opetuspalapelin tarkoituksena on visualisoida, mistä elementeistä opettaminen koostuu ja mihin sinä oppilaana voit vaikuttaa. Lisäksi opetuspalapeliä voidaan käyttää opettajien suunnittelutyökaluna opetuksen organisoimisessa. Opetuspalapeli osoittaa, että opettamisen elementit riippuvat toisistaan ja opetuksen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on rajoituksia ja mahdollisuuksia.

Tarkoituksena ei ole, että kaikkia opetuspalapelin paloja pitäisi aina, ja heti, käyttää. Opetus on dynaamista, ja erilaiset aktiviteetit edellyttävät oppilaiden osallistumismahdollisuuksia. Tärkeintä onkin, että palapelin palojen käyttämisen on oltava merkityksellistä opettajan didaktisen aktiviteetin ja tavoitteiden itsereflektoinnista kannalta.

Miten

Opetuspalapeliä voidaan käyttää ennen opetusaktiviteetin aloittamista. Tässä sitä käytetään kuvaamaan, mihin opettamisen alueisiin oppilaat voivat osallistua. Samalla palapeliä voidaan käyttää aloittamaan keskustelu odotusten vastaavuudesta: miksi nämä ovat niitä alueita, joihin voidaan vaikuttaa?

Opetuspalapeliä voidaan käyttää myös katsottaessa taaksepäin, jolloin se voi auttaa laatimaan arvioivia kuvauksia siitä, mihin opetuksen alueisiin oppilaat ovat vaikuttaneet.

Tämä työkalu sopii opettajan käytettäväksi opetuksen suunnittelussa tai arvioinnissa - tämä voidaan tehdä yhdessä oppilaiden kanssa.

 Aika: 2 oppituntia

Miksi

Työkalun käyttäminen tekee opetuksen elementit näkyviksi. Tämä voi lisätä tietoisuutta siitä, miten opetus on rakentunut sekä myös oppilaiden osallistumisen laajuudesta. Opetuspalapeli kutsuu oppilaat demokraattisesti sisään opettajan opetuksen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin konehuoneeseen.

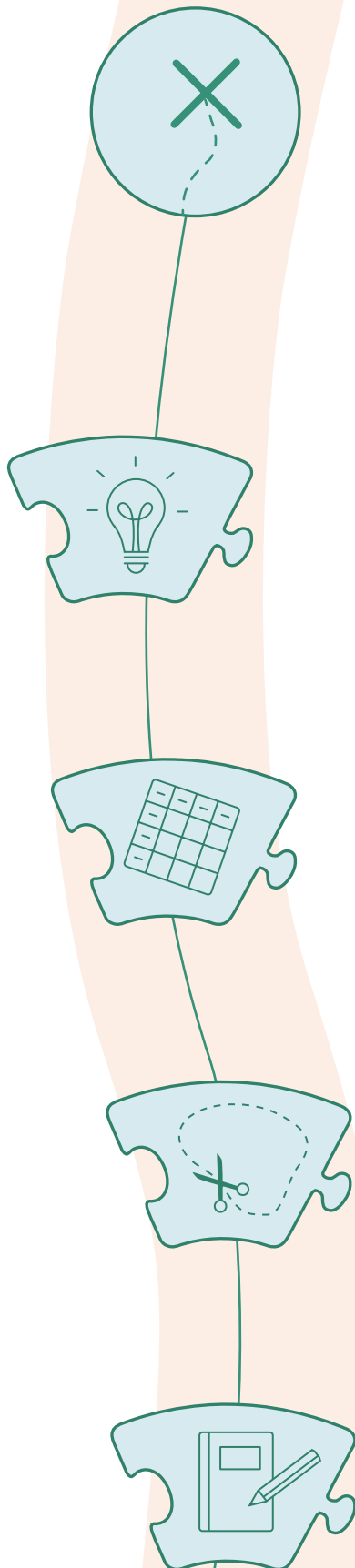
Opetuspalapeli tukee opettajaa ja opettajien yhteistyötä opetuksessa tarjoamalla pohjan keskustelulla opetuksen elementeistä ja mihin elementteihin oppilaat voivat osallistua.

Mitä

Opetuspalapelin palat ovat melko laajoja ja voivat sisältää monia elementtejä. Alta löydät eri palojen yksityiskohtaiset kuvaukset. Julkaisun lopusta löydät palat, jotka voit tulostaa ja täyttää itse tai yhdessä oppilaidesi kanssa.

8 PALAA

Tavoite

Kun puhutaan oppilaiden osallistumisesta tavoitteiden asettamiseen, on tavoite ymmärrettävä yksilön, ryhmän tai luokan tavoitteena muodollisen opetuksen tavoitteen valossa. Se onkin jo olemassa olevan muodollisen tavoitteen uudelleensanoittamista tai sen laajuuden supistamista. Vaikka oppilaille annetaan mahdollisuus kuvata omat tavoitteensa, on keskusteltava tavoitteen yhteydestä muodolliseen tavoitteeseen. Tavoitteen on tietysti oltava merkityksellinen oppilaalle, mutta sen on myös liityttävä suurempaan asiayhteyteen.

Sisältö

Sisältöpalanen viittaa akateemiseen materiaaliin, joka johtaa opettamisen tavoitteisiin. Tähän palaseen liittyvä kysymys on, mitä oppilaiden pitäisi tehdä – esimerkiksi lukea novelli, tehdä kielioppikirjan harjoituksia vai korjata toistensa ainekirjoituksia?

Kehys

Kehyspalanen keskittyy opetuksen olosuhteisiin. Kuten esimerkiksi aikaan, käytettävissä oleviin tiloihin, mahdollisuuksiin lainata audiovisuaalisia laitteita, taloudellisiin resursseihin, yleisiin sääntöihin jne. Tämän palan kohdalla oppilaat voivatkin vaikuttaa määrääköihin, työskentelytiloihin, projektin vaatimien varojen keräämiseen jne. Kehys on myös eräänlainen opetuksen tai kurssin rajoitusten tarkistuslista.

Muoto

Toteutetaanko työ yksilötyönä, pareissa tai isoissa ryhmissä? Tehdäänkö se seisoen, maaten, istuen tai ilman musiikkia? Edellyttääkö toteutus liikkumista tai täydellistä hiljaisuutta? Useimmat oppilaat pitävät tästä palasta, sillä heille annetaan tilaisuus itse organisoida työnsä omien tarpeidensa mukaisesti.

Tuotos

Kaikella oppimisella on tuotostavoite tai vaatimus. Se voi olla piirustus, täysin tehty sivu matematiikan kirjassa, taulu, tarina tai esitys. Tuotos keskittyy siihen, mitä oppilas voi tai hänen täytyy tuottaa.

Palaute

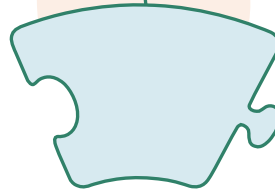
Palautepalanen kertoo, millaisen palautteen pitäisi olla osa opetusta samoin kuin tulisiko muodollista palautetta ylipäänsä antaa. Palaute on kehittävää ja eteenpäin katsovaa: miten siirrymme tästä eteenpäin kohti tavoitettamme? Tähän palaan liittyvät pohdinnat voivat olla: Pitäisikö oppilaiden saada opettajalta yksilöllistä palautetta vai yhteisöllistä palautetta? Pitäisikö oppilaiden antaa palautetta toisilleen luokassa? Pitäisikö oppitunneille suunnitella puolenvälin arviointi, jossa arvioidaan, miten tunnin loppuosasta voidaan tehdä vieläkin parempi?

Arviointi

Siinä missä palaute on eteenpäin katsovaa, on arviointi enemmänkin yhteenvedon tekemistä: Mitä olemme oppineet? Miten se sujui? Onko tavoite saavutettu? Oppilaat voivat sanoa mielipiteensä siitä, miten arviointi pitäisi toteuttaa. Pitäisikö esimerkiksi käyttää kyselylomaketta? Kahoot-peliä? Tai ehkä ryhmäkeskustelua?

Tyhjä pala

Tyhjä pala on luokan oma pala, ja sen käytöstä voivat päättää sekä opettaja että oppilaat. Tyhjä pala kuvaa muodollisen opetuksen rinnalla kulkevaa teemaa. Se voi sisältää mitä tahansa. Se voi olla hyvinvointi, pyyntö pitää enemmän taukoja, ristiriitatilanteiden ratkaiseminen, luokan säännöt jne. Tämän palan tarkoituksena on antaa luokalle mahdollisuus kiinnittää huomiota johonkin, johon keskittymistä se pitää tärkeänä ohi muodollisen kurssitavoitteen.

2.e. Oppilaiden vaikutusta ja osallistumista edistävät opetuksen organisointitavat

Tämän työkalun on kehittänyt **Tanskan kansallinen opetus- ja laatuvirasto**. Lisätietoja sivulla 2.

Tämä työkalu sopii käytettäväksi oppilaiden projektitöiden yhteydessä ja sisältää oppilaille jaettavan arkin.

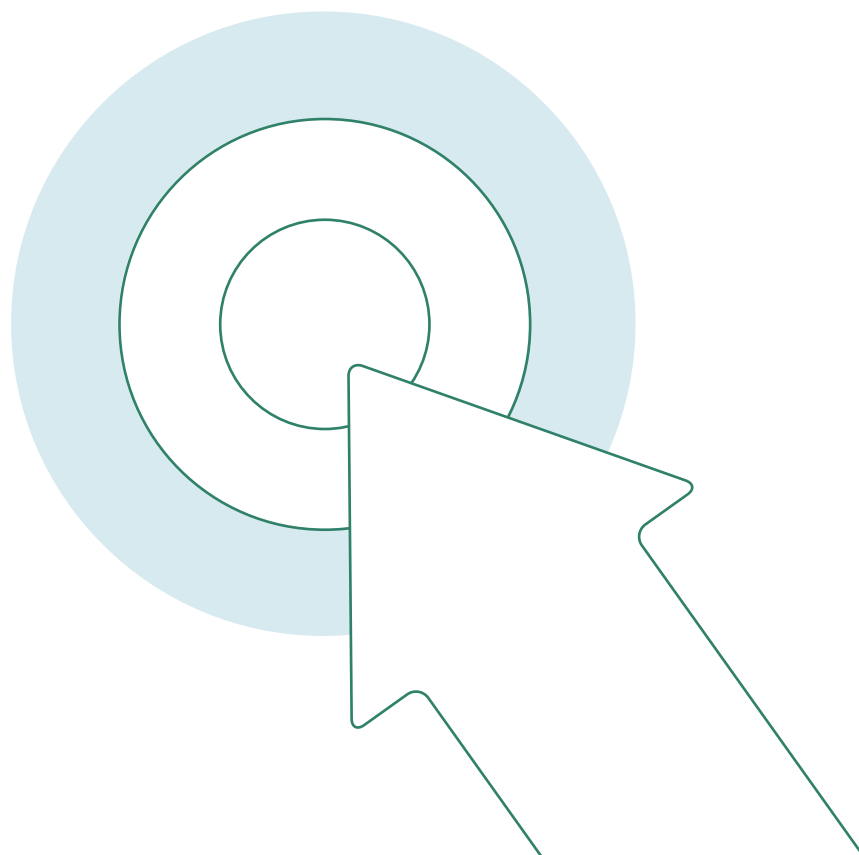
 Aika: 2 oppituntia

Tietoja työkalusta

Opetuksen voi organisoida monella eri tavalla, jotka kaikki auttavat vahvistamaan oppilaiden vaikutusvaltaa ja osallistumista. Inspiraatiota voi löytää esimerkiksi yhteistoiminnallisista oppimismallista, tutkimuspohjaisesta opetuksesta, flow-pedagogiasta, CIE-mallista (creativity, innovation and entrepreneurship – luovuus, innovaatio ja yrittäjyys) ja erilaisista ainejakoisista ja projektityötavoista. Ainejakoisessa työskentelyssä oppilaat käsittelevät akateemisia tai monitieteellisiä aiheita, mutta työskentely ei välttää

mättä ole projektiluontoista. Projektityöskentelyn tunnusmerkkinä on, että oppilaat työskentelevät yhden tai useamman oppilaiden määrittelemän ongelman parissa. Avoimen luonteensa ansiosta projektityöskentely antaa oppilaille runsaasti vaikutusvaltaa materiaalien, työskentelytapojen, lopputuotosten jne. valintaan. Tämä voi usein motivoida oppilaita. Samalla projektityöskentely edellyttää oppilailta itsenäistä tehtävien ratkaisukykyä, jatkuvaa arviointia, yhteistyökykyä jne. Oppilasryhmästä riippuen opettajan onkin siksi varmistettava, että oppilaat saavat tarvittaessa jatkuvaa tukea voidakseen toteuttaa projektityönsä.

Seuraavalla sivulla esittelemme *projektinuolen*, joka on projektiluonteisen työskentelyn työkalu. Projektinuoli on valittu mukaan, koska sen käyttö on intuitiivista ja se sopii kaikille opiskelualoille. Työkalu koostuu vaihteellisesta opettajille ja oppilaille tarkoitettua projektiluonteisilla kursseilla käytettävästä oppaasta ja kuvasta, jonka voit tulostaa julkaisun lopusta.

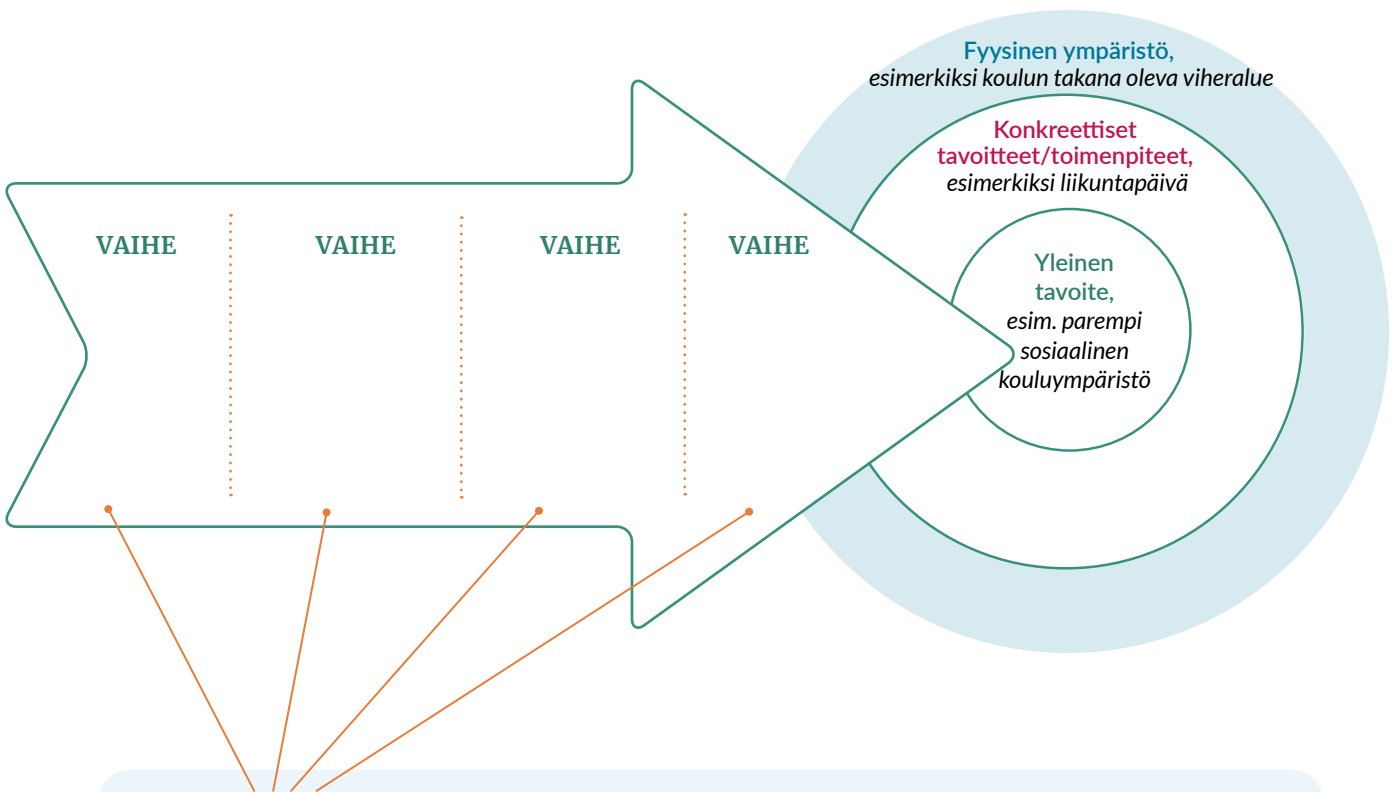

Projektinuoli

Näin se toimii:

- Ryhmäsi saa paperin, jolle on tulostettu nuoli.
- Sisempään ympyrään kirjoitetaan **yleinen tavoite** (esim. *parempi sosiaalinen kouluympäristö*)
- Keskimmäiseen renkaaseen kirjoitetaan **erityiset tavoitteet/aktiviteetit** (esim. *urheilupäivä*)
- Ulompaan renkaaseen kuvataan aktiviteetin **fyysinen viitekehys**: aika, paikka jne. (esim. *koulun takana oleva kenttä*). Voit kirjoittaa minne tahansa paperille ja renkaan reunaviivojen ulkopuolelle.

- Itse nuoli tulisi jakaa luonnollisiin vaiheisiin (sarakkeisiin), kuten esimerkiksi näytetty tässä oranssilla. Kirjoita nyt vaiheisiin tehtävät, jotka sinun on ratkaistava projektissa. Järjestä ne oikeaan järjestykseen. Tämä tarkoittaa, että tehtävät, jotka sinun on ratkaistava ensin (esimerkiksi liikuntapäivästä päättäminen ja sen suunnitteleminen), sijoitetaan aikaisimpiin vaiheisiin (kauimmas ympyröistä). Kun taas tehtävät, jotka ratkaistaan projektin lopussa (esimerkiksi liikuntapäivän toteutus), sijoitetaan nuolen kärkeen.

Jokaisella **vaiheella** on erilaisia kriteereitä: onnistumiskriteerit/mahdollisuudet/haasteet

- Määrittäkää kullekin vaiheelle onnistumiskriteeri (esim. urheilupäivän onnistumiskriteeri voi olla reilu peli ja hyvä henki).
- Keskustelkaa ja kuvatkaa, mitkä toimenpiteet ja aktiviteetit voivat auttaa teitä projektinne aikana (esim. sponsorit)
- Ennakoikaa mahdollisia haasteita ja keskustelkaa, kuinka vastaatte niihin (esim. mahdollinen huono sää).
- Arviointi: Päätä projekti arvioimalla prosessia ja lopputulosta - mieluiten kirjallisesti, jotta

arviointi on käytettävissäsi myöhemmin. Arviointi antaa sinulle tietoa, jota voit käyttää tulevissa projekteissa. Arvioi projektin onnistumiskriteerejä, tavoitteita ja aikataulua seuraavilla kysymyksillä:

- Mitä teimme?
- Mikä toimi hyvin?
- Mikä ei toiminut tai ei toiminut hyvin?
- Mitä (myös) seuraavan projektin onnistuminen edellyttää?

2.f. Osallistamisprosessien suunnitelmapohja

Työkalun on kehittänyt **Amondo**. Lisätietoja sivulla 2.

Työkalu sopii tiimin tai yksittäisen opettajan käytettäväksi suunniteltaessa konkreettista kurssia, jolla oppilaat osallistuvat.

 Aika: 1 oppitunti

Miten

Jos haluat osallistaa oppilaasi johonkin tiettyyn prosessiin tai toimenpiteeseen, voit käyttää lomaketta osallistumisen viitekehuksesta käytävässä keskustelussa - miksi haluat oppilaiden osallistuvan, mihin asioihin oppilaat voivat osallistua ja kuinka tämä muutetaan konkreettiseksi toimenpiteiksi? Lopeta suunnitteleminen, miten ja kuinka seuraat osallistamisprosessia.

Osallistumisen tarkoitus:

Mihin oppilaiden pitäisi osallistua? (esim. aihe, kurssi, aineet, leirin suunnittelu, vanhempi-opettaja -keskustelun suunnittelu, luokkahuoneen sisustus):

Osallistamisprosessi:

Viitekehys	<p>Mikä on viitekehys? (esim. tunnit, oppimistavoitteet)</p> <p>Mihin oppilaat voivat vaikuttaa? (esim. työskentelytavat, ryhmä, aihe, huoneen sisustus)</p>
Aktiviteetit	
Miten seuraamme tiimissä?	

2.g. Tarkistuslista oppilaiden osallistamisprosessin suunnitteluun

Työkalun on kehittänyt [Amondo](#). Lisätietoja sivulla 2.

Työkalu sopii opettajien yksin tai kollektiivisesti tekemään heidän käynnissä olevan oppilaiden osallistamistyönsä reflektointiin ja siitä käytävään keskusteluun.

Miten

Tarkistuslista sisältää joitakin välttämättömiä muistettavia sääntöjä työskennellessä opettajana/tiiminä oppilaiden vaikutusvallan ja osallistumisen lisäämiseksi. Voit käyttää tarkistuslistaa käynnissä olevassa oppilaiden osallistamistyössäsi - sekä suunnittelussa että arvioinnissa. Tarkistuslista voidaan tulostaa ja ripustaa seinälle. Lista ei ole kaiken kattava ja haluat ehkä lisätä siihen omia ajatuksiasi.

Tarkistuslista

- oppilaiden osallistamisprosessin suunnitteluun

- Osallistumisen tarkoituksen on oltava selvä
- Selkeä kuvaus jo tehdystä päätöksestä: Selkeä lausuma siitä, mihin oppilaat voivat vaikuttaa ja mistä opettaja on vastuussa
- Erityinen oppilaita koskeva aihe
- Oppilaille on oltava tarvittavat tiedot aiheesta voidakseen osallistua keskusteluun
- Todellinen mahdollisuus vaikuttaa
- Oppilaiden näkökantojen avoin ja utelias kuunteleminen
- Palaute oppilaille osallistumisen jälkeen. Mitä osallistumisella saavutettiin?
- Toiminta sanojen takana
- Tiimin tuki

MUISTA

2.h. Ideoiden kehittäminen - puhujien kulmaus

Työkalun on kehittänyt **Amondo**.

Lisätietoja sivulla 2.

Tämä työkalu sopii opettajille, jotka haluavat ottaa oppilaat mukaan kehittämään ideoita oppikursseille.

Luokahuoneharjoitus: taktiili, kirjallinen, suullinen

🕒 Aika: 2 oppituntia

Työkalun tarkoitus on osallistaa oppilaat mukaan kehittämään ideoita oppikurssille materiaalien/kuvien/ rekvisiitan inspiroimana. Ideoinnin jälkeen oppilaiden on esiteltävä perusteluja erilaisten ideoiden puolesta ja niitä vastaan luokan edessä.

Miten

Valmistelu

Hanki materiaaleja/kuvia/rekvisiittaa/avainsanoja sisältäviä muistiinpanolappuja, jotka tukevat aihetta, johon kaivataan oppilaiden kehitysideoita (esim. historiankurssi). Kirjoita ylös avainsanoja työtavoista (esim. ryhmä- tai yksilötyö) ja lopputuoksista (esim. teatteri tai taulut). Hanki laatikko tai vastaava, jonka päällä oppilaat voivat seistä puhujien kulmauksessa.

Kopioi oppilaiden paperiarkki.

Luokassa

1. Selitä

Kerro oppilaille, että he auttavat synnyttämään ideoita, kuinka koota yhteen oppikurssi, ja että heidän on sitten esitettävä argumentteja eri ideoiden puolesta ja niitä vastaan. Aloita kertomalla oppikurssista ja antamalla oppilaille esimerkkejä. Halutessasi voit pyytää oppilaita ajattelemaan aiempia oppikursseja ja arvioimaan, mistä he pitivät eniten ja miksi. Esittele oppilaille oppimistavoitteet ja viitekehys.

2. Ideapalapelit

Jaa luokka noin neljän oppilaan ryhmiin. Jaa jokaiselle ryhmälle materiaalit/kuvat/rekvisiitta/kysymykset, jotka tukevat ideoitavan kurssin oppimistavoitteita. Kunkin ryhmän on muodostettava kolmen ideaa kuvaavan avainsanan, materiaalin tai kuvan yhdistelmä. Ryhmät voivat myös keksiä lisää ideoita.

3. Puhujien nurkkaus

Anna kullekin ryhmälle oppilaiden paperiarkki.

Kukin ryhmä valitsee parhaan ideansa ja valmistelee 1-2 minuutin mittaisen perustelun idealleen oppilaan paperissa esitettyjen kysymysten perusteella:

- Missä ideassa on kysymys?
- Miksi idea on hyvä – kolme perustelua?
- Kuka hyötyy ideasta?
- Mitä idean onnistuminen edellyttää?

Ryhmät valitsevat edustajan esittelemään ideansa muulle luokalle, ja oppilaat esittelevät perustelunsa vuorollaan laatikon päällä seisten. Kirjoita ideat taululle.

4. Seuraavat vaiheet

Kerro oppilaille, mihin heidän ajatuksiaan käytetään ja kuinka haluat priorisoida ja valita toteutettavat ideat.

Oppilaiden paperiarkki

Missä ideassa on kysymys?

Miksi idea on hyvä – kolme perustelua?

Kuka hyöttyy ideasta?

Mitä idean onnistuminen edellyttää?

2.i. Muodosta idea ja arvioi sitä

Työkalun on kehittänyt **Amondo**.
Lisätietoja sivulla 2.

Tarkoituksena on antaa oppilaiden keksiä ideoita ja ehdotuksia oppikurssille käyttäen LEGO-palikoita tai muuta luovaa materiaalia ja tämän jälkeen esitellä perusteluja erilaisten ideoiden puolesta ja niitä vastaan luokan edessä.

Miten

Valmistelu

Kopioi oppilaiden paperiarkki ja valmistele luovat materiaalit.

Luokassa

1. Selitä

Kerro oppilaille, että he auttavat synnyttämään ideoita, kuinka koota yhteen oppikurssi, ja että heidän on sitten esitettävä argumentteja eri ideoiden puolesta ja niitä vastaan. Aloita kertomalla oppikurssista ja antamalla oppilaille esimerkkejä. Halutessasi voit pyytää oppilaita ajattelemaan aiempia oppikursseja ja arvioimaan, mistä he pitivät eniten ja miksi. Esittele oppilaille kurssin oppimistavoitteet ja aktiviteetin viitekehys, johon oppilaat nyt yrittävät keksiä ideoita.

2. Muodosta ideasi

Mahdollisuuksien mukaan kullekin oppilaalle annetaan samanlaiset materiaalit, esim. LEGO-palikat tai vastaavat, joita he käyttävät hiljaisuudessa (noin 10 min). Esimerkiksi:

- Millainen on täydellinen oppikurssi? Mitä me teemme? Kuka tekee mitä? Missä olemme? Miten opimme?
- Millainen on täydellinen kouluviikko?

Tämä työkalu sopii opettajille, jotka haluavat ottaa oppilaat mukaan kehittämään ideoita oppikursseille.

Luokahuoneharjoitus: Luova, suullinen, kirjallinen, mahdollisesti ulkotiloissa

 Aika: 2 oppituntia

Kohderyhmän perusteella voit arvioida, voidaanko ehdotettuja kysymyksiä käyttää niiden nykyisessä muodossaan. Vai täytyykö sinun muotoilla niitä uudelleen - ta ehkä täydentää niitä tukikysymyksillä, kuten mitä aiheita, millaisia tehtäviä, missä olemme jne.

Oppilaat jaetaan noin neljän oppilaan ryhmiin, joissa he vuorollaan jakavat ideansa.

Oppilaat kehittävät neljää ideaansa yhdessä yhdeksi ideaksi (noin 10 min). Yhteisen kuvan perusteella kukin ryhmä esittelee oppikurssia koskevat ehdotuksensa muulle luokalle.

3. Arvioi ideoita

Jokainen ryhmä täyttää oppilaiden arkin, jossa he kertovat perustelut omalle idealleen seuraavien kysymysten pohjalta:

- Miksi idea on todella hyvä?
- Kuka hyötyy ideasta?
- Vahingoittaako idea jotakuta?
- Rikkooko idea sopimuksia, sääntöjä tai lakeja?

Yhteenvedo yhdessä: Kukin ryhmä lukee perustelunsa tai oppilaat kulkevat luokassa ja lukevat toistensa perustelut.

4. Seuraavat vaiheet

Kerro oppilaille, mihin heidän ajatuksiaan käytetään ja kuinka haluat priorisoida ja valita toteutettavat ideat.

Oppilaiden paperiarkki

.....

Miksi idea on todella hyvä?

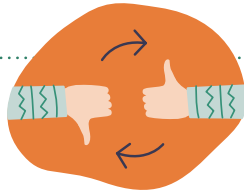
Kuka hyöttyy ideasta?

Vahingoittaako idea jotakuta?

Rikkooko idea sopimuksia, sääntöjä tai lakeja?

2.j. Ideakokko ja mielen muuttaminen

Työkalun on kehittänyt **Amondo**.
Lisätietoja sivulla 2.

Tämä työkalu sopii opettajille, jotka haluavat ottaa oppilaat mukaan kehittämään ideoita oppikursseille.

Luokkahuoneharjoitus: Suullinen, kirjallinen, liike

Aika: 2 oppituntia

Työkalun tarkoituksena on antaa oppilaiden keksiä ideoita ja ehdotuksia oppikursseille kirjoittamalla ne itsenäisesti ylös ja väittelemällä sen jälkeen niistä ja olemalla valmiita muuttamaan mieltään.

Miten

Luokassa

1. Selitä

Kerro oppilaille, että he auttavat synnyttämään ideoita, kuinka koota yhteen oppikurssi, ja että heidän on sitten esitettävä argumentteja eri ideoiden puolesta ja niitä vastaan. Aloita kertomalla oppikursista ja antamalla oppilaille esimerkkejä. Halutessasi voit pyytää oppilaita ajattelemaan aiempia oppikursseja ja arvioimaan, mistä he pitivät eniten ja miksi. Esittele oppilaille oppimistavoitteet ja viitekehys.

2. Ideakokko

Oppilaat istuvat ympyrässä. Pyydä oppilaita kuvittelemaan maailma, jossa kaikki on mahdollista ja saavutettavissa. Kirjoita keskeinen kysymys suurelle paperinpalalle ja laita se ympyrän (kokon) keskelle. Kysymys voi olla esimerkiksi "Kuinka aihetta xx käsittelevä oppikurssi voisi olla jännittävä?".

Oppilaat kirjoittavat hiljaa yhden idean paperinpalalle. Ideapaperit laitetaan keskustelun ympärille "kokkopuiksi". Kun kaikki ideapaperit on laitettu kokoon, auta luokittelemaan ideat.

3. Uskallatko muuttaa mieltäsi?

Esittele keskustelunaihe, joka on tullut esiin ideoiden kehittämisen yhteydessä, esimerkiksi "meidän on annettava toisillemme palautetta".

Kaikki oppilaat saavat paperin, jolle he piirtävät arvoelinjan (katso seuraava sivu). Oppilaat arvioivat itsenäisesti omaa asemaansa noin minuutin ajan ja merkitsevät arvoelinjalle, mikä kohta parhaiten kuvaa heidän senhetkistä sijaintiaan.

Kerro oppilaille, että jos he muuttavat mieltään aktiiviteetin aikana, heidän on vedettävä yli alkuperäinen merkintä ja tehtävä uusi merkintä. Mielensä muuttamista on pidettävä positiivisena asiana, jos saat uutta tietoa tai opit keskustelun avulla uusia asioita.

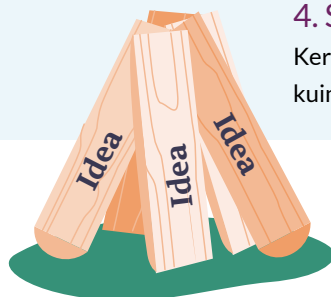
Ensimmäinen kierros: Oppilaat kävelevät toistensa joukossa ja etsivät luokkatoverin, jonka arvio sijainnistaan on samanlainen. Jokainen oppilas perustelee omaa sijoittumistaan, ja oppilaat keskustelevat sijainneista yhdessä 2-3 minuutin ajan.

Toinen kierros: Oppilaat etsivät luokkatoverin, jonka näkemys itsestään on erilainen. Oppilaat keskustelevat pareissa erilaisista sijainneistaan 2-3 minuutin ajan.

Kolmas kierros: Oppilaat palaavat ensimmäisen kierroksen luokkatoverinsa luokse ja keskustelevat siitä, ovatko he muuttaneet alkuperäistä näkemystään. Harjoitus toistetaan uudella keskustelunaiheella, joka on tullut esiin ideoita kehitettäessä.

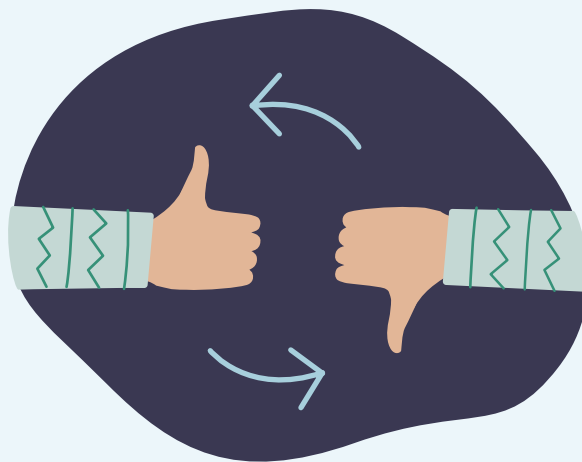
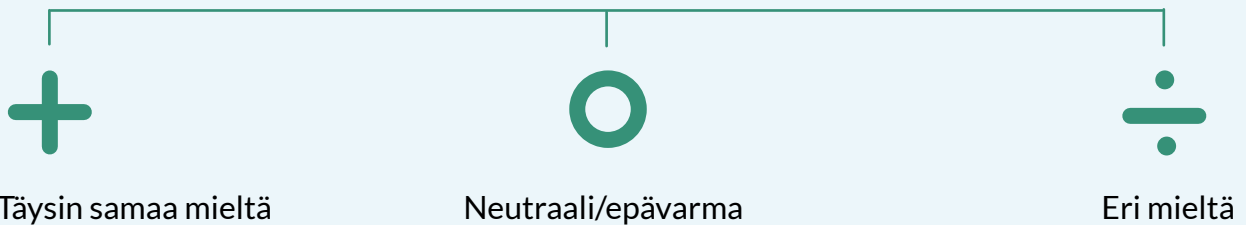
4. Seuraavat vaiheet

Kerro oppilaille, mihin heidän ajatuksiaan käytetään ja kuinka haluat priorisoida ja valita toteutettavat ideat.

Arvolinja

Väittämä: *Meidän on annettava toisillemme palautetta (esimerkki)*

Vinkki

Voit arvioida aktiviteettia luokassa käyttäen seuraavia kysymyksiä:

- Muutitko mieltäsi?
- Mikä sai sinut muuttamaan mieltäsi?
- Mikä teki toisten kuuntelemisesta tai mielen muuttamisesta vaikeaa?

2.k. Prioriteettimatriisi

Työkalun on kehittänyt **Amondo**.
Lisätietoja sivulla 2.

Työkalun tavoitteena on, että oppilaat työskentelevät rymissä ja priorisoivat esimerkiksi oppikursseja koskevia ideoita erilaisten kriteerien perusteella.

Miten

Valmistelu

Kirjoita muistilapuille ideoita, jotka oppilaiden tulee priorisoida. Ne voivat olla esimerkiksi oppilaiden omia ideoita, jotka ovat tulleet esiin julkaisun toisia työkaluja käytettäessä.

Luokassa

1. Selitä

Kerro oppilaille, että he auttavat priorisoimaan ideoita ja päättämään, mitä ideoita ja ehdotuksia jatkojalostetaan.

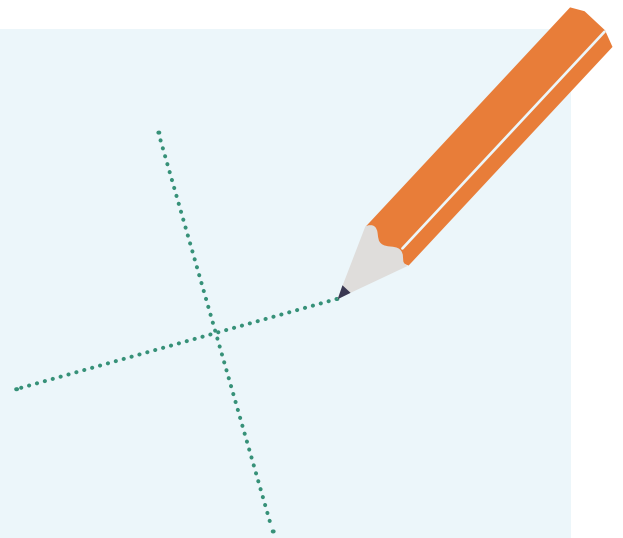
2. Piirrä prioriteettimatriisi

Piirrä taululle tai muuhun sopivaan paikkaan prioriteettimatriisi. Selitä oppilaille, että heidän on yhdessä sinun kanssasi sijoitettava ideat neljälle alueelle. Selitä, mitä alueet tarkoittavat. Jaa oppilaat noin neljän oppilaan ryhmiin. Jaa kullekin ryhmälle ideamuistilaput ja anna heidän keskustella, mille alueelle idea pitäisi sijoittaa (noin 5-7 ideaa ryhmää kohti). Käytä tähän noin 10 min. Kukin ryhmä laittaa ideansa valitsemilleen alueille ja kertoo, miksi.

Tämä työkalu sopii opettajille, jotka haluavat ottaa oppilaat mukaan priorisoimaan ideoita oppikursseille.

Luokkahuoneharjoitus: Suullinen, kirjallinen, liike

 Aika: 1 oppitunti

3. Prioriteetit

Kerro oppilaille, mitä heidän prioriteeteilleen tapahtuu. Esimerkiksi "projektikasassa" oleville ideoille ja mahdollisesti "ehkä-kasassa" olevien osalta voitte äänestää.

4. Seuraavat vaiheet

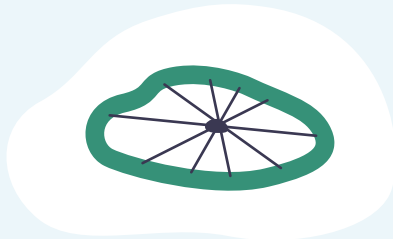
Kerro oppilaille, kuinka jatkat eteenpäin päätösten viemiseksi toimintaan.

Prioriteettimatriisi

Edellyttää paljon työtä

"Roskakasa"

Ideat, jotka edellyttävät liikaa työtä saavutettavaan hyötyyn nähden

"Projektikasa"

Ideat, jotka edellyttävät suunnittelua ja esimerkiksi johdon, oppilaskunnan tai kunnan osallistumista

Edellyttää vain vähän työtä

"Ehkä-kasa"

Ideat, joista emme hyödy paljon, mutta joiden toteuttamista voidaan harkita

"Nopeat voitot -kasa"

Ideat, jotka voidaan aloittaa huomenna.

Hyödyimme vain vähän

Hyödyimme paljon

2.1. Oppilaiden osallistumiskokemuksen arviointi

Tämän työkalun on kehittänyt [Tanskan kansallinen opetus- ja laatuvirasto](#). Lisätietoja sivulla 2.

Opettaja voi käyttää tätä työkalua saadakseen kuvan oppilaiden kokemuksesta opetukseen osallistumiseen.

 Aika: 1 oppitunti

Tämä työkalu esittelee kolme menetelmää, jotka antavat sinulle käsityksen oppilaiden kokemuksesta opettamiseen osallistumisesta.

On tärkeää, että oppilaat tietävät palautteelle asetetut rajoitukset ja odotukset. Ajatuksien herättämiseksi löydät tästä muutamia reflektointikysymyksiä, joita voit käyttää työskennellessäsi kolmea menetelmää käyttäen:

A. Anna esimerkkejä alueista, joissa te oppilaina olette vaikuttaneet oppikurssiin.

Oletko esimerkiksi voinut vaikuttaa...

- Mitä kurssilla käsitellään?
- Käsiteltävä teema/aihe?
- Miten työskentelette/teette yhteistyötä?
- Esitystapojen valinta?
- Tuotteet?
- Muu?

B. Onko alueita, joilla haluaisitte, että teillä olisi enemmän vaikutusvaltaa tuleviin oppikursseihin liittyen?

Kysymyksiä voi täydentää kysymyksillä, joilla seurataan oppilaiden oppikurssiin liittyvää akateemista ja sosiaalista hyötymistä, suoritustasoa jne. Katso myös työkalu 2.b. *Yleiskatsaus* saadaksesi inspiraatiota opetusta syvemmälle menevän palautteen hyödyntämiseksi.

Menetelmät:

1. Jatkuva palaute

Opettajat voivat nimetä heti kouluvuoden alussa kahdesta kolmeen oppilasta, jotka ovat vastuussa oman spontaanin ja epämuodollisen palautteensa antamisesta opetuksesta, mukaan lukien millaisia osallistumismahdollisuuksia oppilaat ovat kokeneet saavansa liittyen esim. työskentelymuotoihin ja menetelmien ja materiaalien valintaan. Palautetta voi antaa tauoilla, oppitunnin aikana tai kurssin päätteeksi. Oppilaat voidaan valita sattumanvaraisesti esimerkiksi merkitsemällä salaisesti 2-3 huoneen tuolia tai heidät voidaan valita edustamaan oppilaiden erilaisia näkemyksiä. Tällä tavoin opettaja voi saada välitöntä palautetta opetuksesta.

2. Taulu

Pyydä oppilaita haastattelemaan toisiaan pareissa. Käytä haastattelun pohjana joitakin kysymyksiä heidän kokemuksestaan vaikuttamisesta, esim. työskentelymuotoihin ja menetelmien ja materiaalien valintaan. Haluat ehkä käyttää yllä olevia reflektointikysymyksiä lähtökohtana.

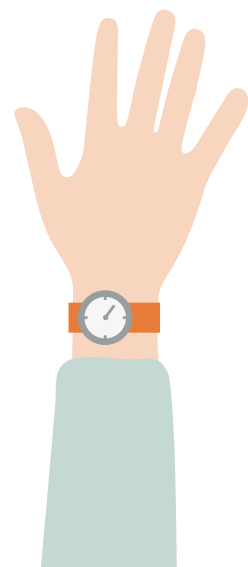
Kukin pari laatii taulun, johon he kirjoittavat lyhyesti omia itsereflektoinnissa saamia havaintoja asioista. Taulut ripustetaan luokahuoneeseen. Aikki lukevat taulut, ja opettaja ja oppilaat pohtivat yhdessä, mikä on toiminut hyvin ja missä kehitystyö voisi olla hyödyllistä tulevia kursseja silmällä pitäen.

3. Kirjoita kaksi minuuttia

Oppilaat kirjoittavat paperille viimeisimmän osallistumismahdollisuuskokemuksensa ja kertovat sen merkityksestä työskentelynsä, motivaationsa, hyötyjen jne. kannalta.

Harjoitus voidaan tehdä oppitunnin lopussa, kurssin keskellä tai lopussa - esimerkiksi yllä olevien reflektointikysymyksiin perustuen.

Anna oppilaiden työskennellä itsenäisesti ja käynnistä kello. Anna oppilaiden työskennellä itsenäisesti ja aseta ajastin.

2.m. Itsereflektointikysymyksiä osallistumispyrkimysten ylläpitämiseksi

Tämän työkalun on kehittänyt [Tanskan kansallinen opetus- ja laatuvirasto](#). Lisätietoja sivulla 2.

Työkalua voidaan käyttää johdon ja työntekijöiden väliseen dialogiin siitä, kuinka koulun tekemää työtä oppilaiden osallistumisen edistämiseksi pitäisi kehittää ja ankkuroida.

 Aika: 2 oppituntia

Miten

- A.** Keskustele työntekijöiden kanssa joistakin koulunne nykyisistä oppilaiden osallistumiseen liittyvistä haasteista.

Voit käyttää keskustelun lähtökohtana esimerkiksi *pulssimittauksen* tai jonkin muun tämän julkaisun ensimmäisessä osassa esitellyn työkalun tuloksia.

- B.** Kirjoittakaa yhdessä työntekijöiden kanssa ylös joitakin tärkeimpiä haasteita

- C.** Keskustelkaa pienissä ryhmissä ja yhdessä, mihin suuntaan haluaisitte mennä:

- Mikä kuvaa haluamaasi muutosta?
- Miltä tilanne näyttää esimerkiksi vuoden kuluttua, jos haluamasi kehitystyö on tehty?
- Miten opettajat toimivat yhdessä?
- Mikä kuvaa ammatillisia keskusteluja?
- Miltä tyyppillinen luokka näyttää?

Kuvaa haluttu muutos lyhyesti.

- D.** Keskustelkaa, mitkä merkit voivat matkan varrella kertoa, että olette menossa oikeaan suuntaan:

- Tarvitaanko joitakin yhteistyörakenteita?
- Onko jotain erityistä, mitä sinun johdon edustajana pitäisi kysyä matkanvarrella – ja miten sen pitäisi tapahtua?

Sopikaa 3-4 käytännön merkistä, jotka kertovat matkan varrella, että projekti etenee oikeaan suuntaan. Kirjaa huolenaiheet yhteiseen dokumenttiin.

- E.** Keskustelkaa ja kirjatkaa ylös asioita, joiden on tapahduttava lyhyellä aikavälillä (1-2 kk), jotta saavuttaisitte halutun tuloksen.

- Mitä sopimuksia on tehtävä?
- Mitä toimenpiteitä tarvitaan?
- Miten johto seuraa etenemistä?

Päätäkää, kuka mitäkin tekee, jotta sovitut asiat saavutetaan.

Käy tätä keskustelua toistuvasti vuoden aikana.

- F.** Sinun on kehitysprosessin tai vuoden loppuksi arvioitava haluttu kehitystaso.

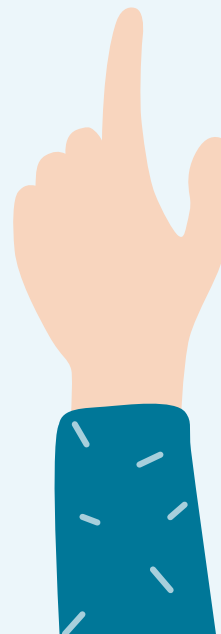
Keskustele työntekijöiden kanssa, missä olette nyt suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja mitä uusia sopimuksia ja hankkeita voitte käynnistää kehityksen jatkumiseksi ja vahvistamiseksi.

LIITE

Palapelin palat, **työkalu 2.d.**
Projektinuoli, **työkalu 2.e.**

Palapelin palat

Tavoite
Mikä on tavoite?

Four vertical lines for writing.

Sisältö

Mitä luokan pitäisi tehdä?

Four vertical lines for writing answers.

Kehys

Mikä on viitekehys?

Muoto

Miten meidän pitäisi työskennellä?

Tuotos

Mitä luokan pitäisi tuottaa?

EPalaute

HKuka antaa palautetta? Milloin ja miten?

Arviointi

Miten luokan pitäisi arvioida kurssia?

Tyhjä pala

Pitäisikö prosessiin lisätä jotain?

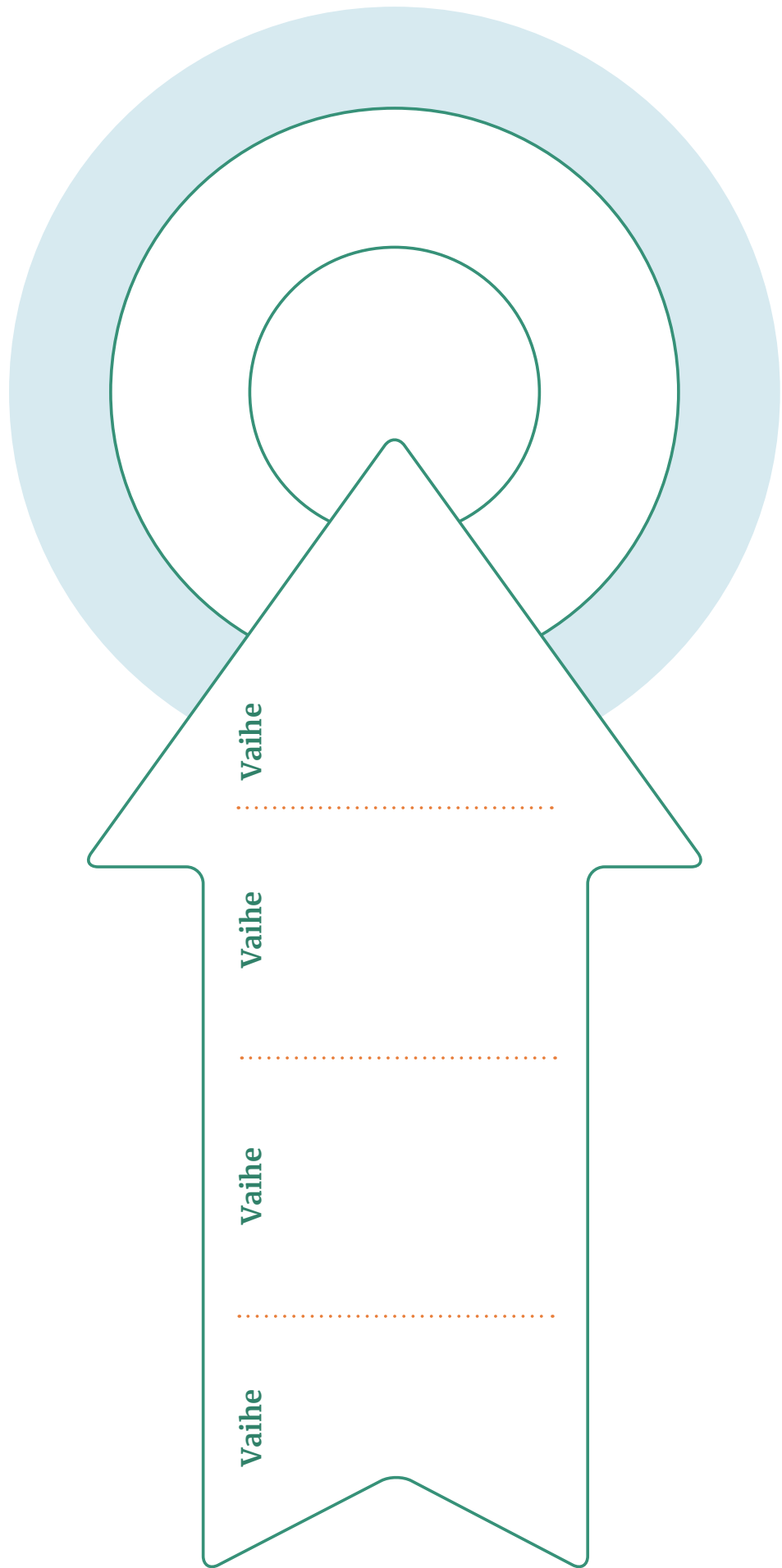
Hyvinvointi?

Liike?

Oppilaiden osallistuminen?

Tauot?

Projektinuoli

MUISTIINPANOT:

MUISTIINPANOT:

Oppilaiden osallistuminenkokoelma menetelmiä ja työkaluja oppilaiden osallistumisen vahvistamiseksi peruskouluissa

**Nordisk
Ministerråd**

Julkaistu Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella

Suunnittelu: Centre for Press and Communication

ISBN: xxx xxx xxx xxx

Tätä julkaisua ei voi tilata.

Tutustu verkkoversioon.

Julkaisun voi ladata osoitteesta:

www.emu.dk

Lapsi- ja opetusministeriö

Kansallinen opetus- ja laatuvirasto

Teglholmsgade 1

DK 2450 København SV

